

fæster, det er Staten; der bortfæster, og det er jo en væsentlig Forskel. Ud fra denne Betragtning kom jeg ogsaa til at gaa med hertil, ja, det kom endogsaa til at staa for mig, som om det havde været heldigst, om man var bleven ved en Løsning ad den Vej. Ganske vist har Fæstevæsenet sine store Mangler, og de Forslag, der vare fremme, betonedede ogsaa, at de kun kunne laves saaledes, at Sogneraadet vilde faa meget at gøre med Ordningen af denne Sag, og det var noget, som vilde bebyrde dem stærkt, og som vilde volde Ulemper paa flere Omraader. Denne Løsning mødte saa Modstand fra adskillige Sider, og Enden blev da ogsaa den, at Kommissionen forlod denne Vej og gik over til Eje og samtidig Ud Kreditforeningerne træde til. Ligeom de nu over for Husmandslodderne udlaaue Pengge, skulde de træde til paa samme Maade her. Det blev udtalt af det ærede Medlem fra Bælum, at det først var, da det Forslag kom frem, at der virkelig blev nogen Udfigt til, at der kunde blive Enighed eller Skabes et virkelig Flertal om en Plan. Det ærede Medlem betonedede, at han har været med i det Udvalg og drøftet de Sager temmelig nøje. Dertil maa jeg føje, at det har jeg ikke været. Kommissionen blev nemlig delt i 3 Sektioner, hvilke 3 Sektioner fik deres særlige Opgaver, og jeg havde ikke Sæde i den Sektion, som fik den Opgave at udarbejde en Plan til at uddele Jord til Landarbejdere, og som Følge deraf var jeg ikke med til de detaillerede Forhandlinger, som det ærede Medlem fra Bælum var med til. Den Gang Sektionens Arbejde kom frem for Kommissionen, stod jeg meget tvivlende over for dette Forslag, thi som jeg allerede har nævnt, det gik virkelig videre, end jeg paa Forhaand havde troet. Jeg havde nemlig været af den Mening, at det Parti i Kommissionen, som mine Meningsfæller og jeg nærmest hørte til, vilde komme til at tage et særligt Standpunkt eller vilde blive Mindretal, men nu viste det sig her, at der dog var Udfigt til, at vi kunde blive et Flertal, endogsaa et temmelig stort Flertal. Forslaget, kan jeg sige, baade tiltalte mig og tiltalte mig ikke. Det var ikke saa vidtgaaende, som jeg kunde ønske paa mange Omraader, men det var heller ikke anderledes; end at jeg efter nøje Overvejelse kom til det Resultat, at det vistnok vilde være uforvarligt at gaa derimod. Jeg ved ikke, hvorledes det kunde være gaaet, hvis vi f. Eks. havde nægtet at gaa med til det og havde stillet videre gaaende Betingelser, f. Eks. med Hensyn til Husloddernes Størrelse og med Hensyn til, hvorledes Pengene

skulde tilvejebringes og Laanene afvikles. Men jeg kunde se, at det var en Løsning henimod det Maal, der var sat os, og jeg syntes ogsaa, at det var et Fremstrid, saa at det nok kunde forsvares at gaa med dertil, al den Stund det jo dog kun var en Begyndelse. Det Omraade, vi her vare begyndte at arbejde paa, var jo temmelig fremmed, vi skulde gaa noget forsøgsvis frem. Sam sagt, jeg gik med til det paa det Grundlag. Saa vidt jeg forstod det ærede Medlem fra Bælum — han talte rigtig nok lidt sagte den Gang, jeg havde ondt ved at høre ham — udtalte han i Begyndelsen af sin Tale, at dersom han blev spurgt, hvorvidt denne Plan kunde løse Spørgsmaalet, vilde han ubetinget svare: Nej, det kunde den slet ikke. Det vil jeg ogsaa paa en vis Maade tiltræde, men jeg vil dog have tilføjet: paa en fuldt ud tilfredsstillende Maade. Det kunde ikke tilfredsstillende mig efter de Duster, som jeg havde, men jeg tør ikke sige, at det paa ingen Maade kunde være tilfredsstillende, thi dersom jeg havde ment det, var jeg ikke gaaet med til det. Men jeg har maaste hørt det ærede Medlem forfæret. Jeg syntes, det var et lille Skridt hen i den Retning, som man nok kunde bygge paa, og derfor gik jeg med til det.

Jeg skal derefter gaa over til kort at berøre nogle af de Wendinger, som ere gjorte ved Flertallets Plan. Det er i det væsentligste allerede omtalt, særlig af det ærede Medlem fra Bælum, og jeg skal derfor ikke gentage mere end allerhøjest nødvendigt, da jeg ved, at der er mange Talere indtegnede og mulig vil komme en hel Del flere. § 3 er det lille Ord „i Reglen“ gaaet ud. Jeg mener, at det absolut skal med. Hvorfor skulle vi have den bestemte Grænse? Det bleve vi ogsaa enige om i Kommissionen. Saa er der i § 5 et lille Ord, der støder mig; det er ikke omtalt af det ærede Medlem, og jeg skal ganske kort berøre det. Det er Ordet „Blightuse“, som Ministeren har faaet ind i det foreliggende Forslag. Jeg tror, at det Ord er en lille Smule stødende; i vor Plan havde vi brugt Ordet „Husmandsbrug“, som jeg synes nok saa godt om. Hvad § 9 angaar, gik det mig akkurat som det ærede Medlem fra Bælum; jeg kunde ikke rigtig forstaa den, da jeg læste den. Det forekom ogsaa mig, at den var noget indviklet, og at Ministeren der var gaaet til at huage den gordiske Knude over ved at løse Spørgsmaalet paa den Maade. Det er jo noget, som i et eventuelt Udvalg vist vil blive rettet. Kommissionen har haft megen Banstuelighed og ofret ikke saa liden Tid for at komme